

Statutul juridic al administrației Rezervației Biosferei "Delta Dunării"

Judecător drd. Remus Ionescu

The paper reveals the main feature of the Reservation „Biosphere of Delta of Danube” a subject of law.

Key words: *Reservation, Reservation's protected zones, Buffer zones with a differentiated protection regime, Economical zones, juridical statute, International agreements*

Cuvinte cheie: *Rezervație, Zonele de protecție ale Rezervației, Zone tampon cu regim diferențiat de protecție, Zone economice, statut juridic, convenții internaționale*

1. Preliminarii. În vederea realizării angajamentelor internaționale și a acquis-ului comunitar, pentru instituirea unui regim adecvat de protecție și conservare a Deltei Dunării, a fost elaborată și adoptată de Parlament, o lege specială, respectiv Legea nr. 82/1993¹, privind constituirea Rezervației Biosferei Delta Dunării. Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării (ARBDD) este instituție publică, cu personalitate juridică, aflată în subordinea Ministerului Mediului și Dezvoltării Durabile și a cărei activitate se desfășoară în baza prevederilor: Legii nr. 82/1993 privind constituirea Rezervației Biosferei Delta Dunării, modificată și completată prin Legea nr. 454/2001; Hotărârii Guvernului nr. 248/1994, modificată și completată prin H.G. nr. 367/2002, HG 1515/2006; OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice; Ordonanța de Urgență nr. 195/ 2005 privind protecția mediului aprobată prin Legea nr. 265/2006 și Programului de Guvernare 2005- 2008 - Cap. 18: Politica privind protecția mediului înconjurător.

Conform Legii 82/1993 cu modificările și completările ulterioare², Rezervația Biosferei Delta Dunării reprezintă o instituție publică în subordinea Ministerului Mediului și Dezvoltării Durabile. Obiectivele principale urmărite de Administrația Rezervația Biosferei Delta Dunării în gestionarea ecologică a teritoriului rezervației sunt: conservarea și protecția patrimoniului natural existent; promovarea utilizării durabile a resurselor generate de ecosistemele naturale ale rezervației; reconstrucția ecologică a zonelor degradate de impactul activităților umane. Actul legislativ cuprinde trei mari categorii de dispoziții: a. referitoare la regimul general și special de protecție; b. cu caracter instituțional și de autorizare; c. sancțiuni.

¹ M.Of. nr. 283 din 7 decembrie 1993;

² Legea a fost modificată și completată prin mai multe acte normative, respectiv: H.G. nr. 248/12.05.1994, M.Of. nr. 168/4.07.1994, Legea nr. 69/ 12.07.1996, M. Of. nr. 150/17.07.1996; H.G. nr. 112/29.06.2000, M.Of. nr. 305/4.07.2000, aprobată prin legea nr. 454 din 18.07.2001, M. Of. 418/27 .07.2001; H.G. nr. 367/18.04.2002, M.Of. nr. 282/25.04.2002; H.G. 1515/25.10.2006, M.Of. 905/7.11.2006;

Preluând elemente din convențiile de la Ramsar și UNESCO, legea definește rezervația biosferei ca zonă geografică cu suprafețe de uscat și de apă, inclusiv terenuri aflate permanent sub ape, în care există elemente și formațiuni fizico-geografice, specii de plante și animale care îi conferă o importanță biogeografică, ecologică și estetică deosebită, cu valoare de patrimoniu natural și universal, fiind supusă unui regim special de administrare în scopul conservării acesteia, prin dezvoltarea așezărilor umane și organizarea activităților economice în corelare cu capacitatea de suport a mediului deltaic și a resurselor sale naturale³ (art. 2).

Definiția legală surprinde, ca elemente esențiale, calitatea de patrimoniu natural mondial și zonă umedă de importanță internațională, supusă unui regim de protecție și conservare bazat mai ales de promovarea unui tip de dezvoltare durabilă.

2. Zonele de protecție ale Rezervației. Protecția și conservarea teritoriului rezervației se fac în mod diferit, în funcție de elementele supuse ocrotirii. Potrivit Anexei I din H.G. 248/ 27.05.1994, care a modificat Legea 82/1993, sunt prevăzute 3 zone de protecție în Rezervația Biosferei „Delta Dunării”.

Mai întâi sunt zonele cu regim de protecție integrală, care cuprind: a) formațiunile fizice și biologice sau grupările de asemenea formațiuni care au o valoare universală excepțională din punct de vedere științific sau estetic; b) habitatele speciilor de animale și vegetale amenințate care au o valoare universală excepțională din punct de vedere științific sau al conservării lor; c) siturile naturale care au o valoare excepțională din punct de vedere științific și istoric, al conservării sau al frumuseții lor.

Zonele cu regim de protecție integrală se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Consiliului științific al Administrației rezervației, cu avizul Academiei Române și al Ministerului Mediului și Gospodării Apelor.

În cadrul zonelor cu regim de protecție integrală se pot desfășura activități care au următoarele obiective: a) cercetarea evoluției zonei, menținerea și conservarea calităților acesteia, monitorizarea principalilor parametri ce îi definesc starea de evoluție; b) cercetarea biologiei zonei; c) realizarea acțiunilor de paza și control asupra zonei de către personalul Administrației rezervației. Accesul în interiorul zonelor cu regim de protecție integrală și desfășurarea activităților prevăzute la art. 29 se realizează numai în baza autorizației emise de Administrația rezervației. În cadrul rezervației sunt 18 zone în regim de protecție integrală, ce ocupă o suprafață totală de 50 600 ha (8,7% din suprafața rezervației).

3. Zona Roșca-Buhaiova (9.625 ha). Zona Roșca-Buhaiova este situată în nordul depresiunii Matita-Merhei⁴ și este constituită dintr-un complex de lacuri,

³ Mircea Duțu – op. cit. pag. 643;

⁴ Delimitat la nord de brațul Cernovca între confluența cu canalul ocolitor al amenajării piscicole Chilia și confluența cu canalul Sulimanca; la est, de canalul Sulimanca între brațul Cernovca și intrarea în lacul Merhei; la sud, de limita nordică a lacurilor Merhei și Merheiu Mic, canalul Roșca,

gârle, japșe⁵. Din punct de vedere ecologic, Zona Roșca-Buhaiova figurează pe lista rezervațiilor naturale din România încă din anul 1970, iar începând din anul 1979 a fost declarată rezervație a biosferei (împreună cu Pădurea Letea). Include o mare diversitate de biotopi reprezentativi pentru delta fluvială (plauri plutitori și fixați⁶, mlaștini stuficole, lacuri, grinduri fluviale, marginea vestică a grindului marin Letea, marginea estică a grindului continental Chilia, gârle naturale, terenuri inundabile, zăloage de sălcii etc.). Nucleul acestei zone de regim de protecție integrală îl constituie lacurile Roșca și Buhaiova. În mod corespunzător, și fauna acestei zone protejate prezintă o remarcabilă diversitate reprezentată de mamifere: vidra, nurca, hermelina, bizam, câine enot, vulpe, mistreț etc., de fauna ornitologică: prezenta celei mai mari colonii de pelican comun din Europa, a coloniilor mixte de ardeide, aproape majoritatea speciilor de anatide și paseriforme caracteristice deltei, precum și a faunei de nevertebrate.

Aceeași bogată diversitate este prezentă și sub aspectul lumii vegetale, în ciuda aparentei de monotonie conferită de specia dominantă: stuful. Bazinele acvatice stagnante sunt invadate de specii de nufăr (alb și galben), piciorul cocoșului, *Hydrocharis*, *Limnanthemum*, *Trapa natans*, *Stratiotes aloides*. În apele sărace în nitrați, din unele japșe sau ochiuri de apă dintre plauri, apar plantele carnivore *Utricularia* și *Aldrovanda*. Flora submersă este alcătuită din majoritatea speciilor cunoscute și din alte ape continentale. În stufărișurile compacte se concentrează aproape toată flora europeană de plante amfibii, reprezentative fiind, printre altele: *Dyopis thelipteris*, *Solanum dulcamara*, *Euphorbia palustris*, specii de *Carex* *Denanthe* etc., dar și specii rare ca: *Acorus calamus* sau *Calla palustris*.

4. Pădurea Letea (2.825 ha). Zona de regim de protecție integrală Letea este așezată pe grindul cu același nume, unul dintre cele mai vechi grinduri ale deltei⁷. Zona forestieră naturală Letea a fost pusă sub ocrotire încă din anul 1930, devenind rezervație naturală în anul 1938. Ocupă un relief puțin înalt față de restul deltei, cu dune fluvio-marine, paralele cu Litoralul, care găzduiesc pădurea cu același nume ce reprezintă un tip particular de vegetație. Pădurea care se dezvoltă în spațiul interdunelor sub forma unor fâșii late de 10-250 m (hasmacuri) despărțite de spinările dunelor este alcătuită, în principal, din: stejarul de lunca, stejarul brumăriu, plopul alb, plopul negru, frasinul de lunca, frasinul de balta, pârul, teiul

canalul de legătură cu Lacul Dracului, limita nordică a lacurilor Dracului și Babina; la vest, de canalul Radacinoasele, canalul ocolitor al amenajării piscicole Chilia până la confluența cu bratul Cernovca.

⁵ Depresiune de mică adâncime din bălțile sau din Delta Dunării, cu contur circular sau alungit, acoperită de apă numai în timpul revărsărilor, în care se dezvoltă o bogată vegetație de apă

⁶ Formațiune specifică stufărișurilor masive, plaurul este un strat gros de cca. 1,6 m format dintr-o împletitură de rizomi de stuf și de rădăcini ale altor plante acvatice în amestec cu resturi organice și sol. Inițial fixat, plaurul se desprinde de fundul ghiolurilor și bălților transformându-se în insule plutitoare cu diferite mărimi care, împinse de vânt, se deplasează pe suprafața apei;

⁷ Este delimitată la nord de limita sudică a lacului Nebunu, la est, de drumul comunal Periprava - C.A. Rosetti, până la circa 1,5 km nord de localitatea C.A. Rosetti, la sud, de la drumul comunal Periprava - C.A. Rosetti, pe o linie dreaptă nord-est - sud-vest, pe distanța de circa 2 km și apoi spre vest, pe o distanță de circa 2 km până la limita sudică a Hasmacului Ivancea, la vest, de limita vestică a formațiunilor forestiere ale grindurilor Letea.

alb, ulmul și foarte rar arinul negru, completată de un subarboret bogat și altele. O caracteristică a zonei o constituie abundența plantelor cățărătoare care conferă pădurii un aspect subtropical. Pădurea se extinde în mod natural prin speciile de avangardă: porumbar, catina osie și catina alba care în unele porțiuni, către Litoral, se dezvoltă luxuriant, alcătuind adevărate baraje impenetrabile. În covorul vegetal se întâlnesc, de asemenea, și alte specii rare: volbura de nisip, brândușa de nisip. Fauna este reprezentată de *Haliaetus albicilla* (codalbul), *Circaetus galicus*, *Milvus migrans*, *Bubo bubo*, de câteva rarități hepatologice: *Eremuias arguta*, *Vipera ursini renardi*, precum și de circa 1.600 specii de entomofauna identificate până în prezent.

5. Lacul Răducu (2.500 ha). Zona cu regim de protecție integrală Lacul Răducu este situată în partea centrală a deltei maritime și în sudul formațiunilor de grinduri Letea⁸. Din punct de vedere ecologic zona cuprinde lacuri cu apă dulce alimentate din ultimul braț al marelui "M", situate într-o zonă tipică de dezvoltare a grindurilor fluvio-marine dintre Chilia și Sulina. Bazinele acvatice sunt anturate de grinduri marine cu soluri sărace, mobile sau slab fixate cu *Elymus sabulosus*, *Carex ligerica* și *Agropyrum elongatum*, pajiști stepice cu *Salix repens* și *Euphorbia secueriana*, sau arii de depresionare cu apă temporară caracterizată de tufe cu *Juncus gerardii*. Ghiolurile Răducu și Răduculeț găzduiesc o ihtiofaună specifică zonei, bine reprezentată și protejată prin izolarea bazinelor respective.

6. Lacul Nebunu (115 ha). Zona este situată în complexul lacustru Sontea-Furtuna, cuprinzând lacul Nebunu și zona adiacentă, delimitată de gârla Sontea la sud și de limitele lacului Nebunu, la vest, nord și est. Caracterizată ecologic această subdiviziune și împrejurimile sale constituie o zonă lacustră de mică întindere, caracteristică deltei fluviale ce găzduiește biocenoze specifice, adaptate la amplitudini mari ale unde de viitură. Sunt asigurate în această zonă condiții bune de cuibărit pentru anatidae și pentru hrana limicolelor, în lunile de vară. Datorită izolării sale, lacul asigură condiții optime de reproducere și creștere pentru ihtiofaună specifică lacurilor de întindere redusă și adâncime mică.

7. Vatafu-Lungulet (1.625 ha). Zona este situată în complexul lacustru Roșu-Puiu cuprinzând bazine acvatice naturale, lacurile Porcu, Porculeț⁹. Ecologic, zona a fost selecționată pe considerentul că aceasta cuprinde forme diverse de relief: grinduri, japse, depresiuni, formațiuni de plauri plutitori și fixați, pajiști halofile și este caracterizată, în principal, prin existența biocenozelor adaptate la condițiile de viață eurihaline. Complexul de lacuri și grinduri fluvio-marine reprezintă, de asemenea, prin formațiunile de plauri, flora și fauna specifice

⁸ Zona este delimitată, la sud, de Dunărea Veche, de la Canalul Magearu până la grindul Hudac, la vest, de grindul Hudac până la întâlnirea cu grindul Raducu și, în continuare, până la gârla fără nume, la nord, de gârla temporară dintre grindul Raducului și grindul Parului, la nord-est, de grindul Parului până la canalul Magearu, iar la est, de canalul Magearu, de la grindul Parului până la Dunărea Veche.

⁹ Zona este delimitată, la nord, de canalul Vatafu-Imputita, la est și sud-est, de prelungirea grindului Puiu iar la vest, de japsa Vatafu, de la canalul Vatafu-Imputita la lacul Lumina.

acestor biotopi preponderent stuficoli, un important loc de cuibărit pentru stârcul pitic și cormoranul mic în colonii mixte de ardeidae, precum și pentru conservarea pajiștilor halofile.

8. Padurea Caraorman (2.250 ha). Zona forestieră Caraorman ocupă partea centrală a grindului cu același nume, grind de origine marină¹⁰. Din punct de vedere ecologic zona cuprinde cele mai dezvoltate și reprezentative dune denudate din delta și pădurea Caraorman dezvoltată, îndeosebi în partea sudică a grindului. Nucleul valoros, în suprafață de circa 700 ha cuprinde, alături de un variat arboret de lunca format din plop, frasin și stejar, subarboret de zalog, Salix, Tamarix etc. Extremitatea sudică a pădurii păstrează exemplare monumentale de stejari, cu diametre între 4,20 - 4,70 m. Ca și în pădurea Letea, asociațiile vegetale găzduiesc animale nevertebrate, îndeosebi insecte și vertebrate-mamifere. Ca avifauna, pădurea găzduiește îndeosebi vulturul codalb și corbul.

9. Sărături Murighiol (87 ha). Zona Sărături este situată între localitățile Murighiol și Plopu¹¹. Lacul Sărături Murighiol este situat în terasa Dunării, are o lungime de circa 2 km și o lățime maximă de 500 m. Apele lacului sunt puternic salinizate de tip cloruro-sulfatic, caracterizate prin marea bogăție de zoo- și fitoplancton. Complexul salmastru găzduiește colonii de sternide unde cuibărește abundent piciorongul, ciocintorsul, podiceps nigricolis, rata și unde mai cuibărește încă Charadrius alexandrinus. În timpul iernii, înghețul tardiv al luciului de apă (datorat caracterului salmastru) determină o mare concentrare a limicolelor care găsesc aici adăpost și hrană abundentă.

10. Arinișul Erenciuc (50 ha). Zona Erenciuc cuprinde arinișul situat de o parte și de alta a canalului de acces în lacul Erenciuc¹². Aceasta zonă este singura zonă forestieră din deltă în care arinul negru (Alnus glutinosa) se dezvoltă compact. În ariniș cuibărește vulturul codalb (Haliaeetus alibicilla) care găsește condiții optime de adăpost.

11. Insula Popina (98 ha). Insula Popina este situată în nordul lacului Razim, în apropierea amenajărilor piscicole Iazurile și Sarinasuf și a localității Iazurile. Insula Popina reprezintă un rest de grind continental stâncos care constituie un loc important de popas al pasărilor migratoare și de cuibărit pentru califarul alb. Primăvara, în această zonă cu vegetație săracă și pitică se pot întâlni păsări de mlaștină (codobaturi venite din Congo), păsări de pădure: privighetoarea roșcătă, presura cap negru, ciocârlița de Baragan etc. Izvoarele termale care

¹⁰, fiind delimitată la est de grindul Hrusca, la sud, de o limită situată la circa 1 km distanță de lacul Erenciuc, la vest, de limita estică a dunelor mobile de nisip, limită situată la distanță de circa 750 m de linia de înaltă tensiune, la nord, de canalul Litcov.

¹¹ Zona este delimitată la est de localitatea Murighiol, la sud, de șoseaua Plopu-Murighiol și la vest și nord, de dealurile Murighiolului.

¹² Zona este delimitată la sud, de brațul Sfintu Gheorghe, la nord, de lacul Erenciuc, limitele estică și vestică fiind limitele suprafeței forestiere.

pichetează bordul nordic al insulei (încă nestudiate) conferă insulei un plus de interes științific. Fauna de nevertebrate (de asemenea, insuficient studiată) cuprinde rarități ca păianjenul veninos "văduva neagră" și miriapodul gigant .

12. Sacalin - Zatoane (21.410 ha). Zona Sacalin-Zatoane cuprinde complexul de lacuri, gârle și grinduri, fiind situată în partea de sud a insulei Dranov, în suprafața totală de circa 19.340 ha, și zona de melea cuprinsă între insulele Sacalinul Mare, Sacalinul Mic și limita continentală a Deltei Dunării, în suprafața de circa 2.070 ha¹³.

Situată în estul depresiunii Dranov, zona Sacalin-Zatoane este una dintre cele mai vechi părți ale deltei fluvio-marine, caracterizată printr-o succesiune de grinduri marine tinere, nisipoase, aproximativ paralele cu litoralul, alternând cu lacuri puțin adânci sau izolate și de o interpătrundere a apelor marine (pe gârle cu deschidere directă în mare) cu cele fluviale (prin canale și gârle). Cele două lacuri principale, Zatonul Mic și Zatonul Mare, din cauza abraziunii marine își largesc continuu legătura cu Marea Neagră. Lacurile oferă condiții ideale pentru cuibăritul lebedei mute și pentru hrana speciilor limicole, abundente, de asemenea, și pe insula Sacalin, unde se află și cea mai mare colonie de chire de mare. Atât luciile de apă cât și grindurile și plaja litorală sunt locuri de maximă concentrare a ornitofaunei în timpul migrației de primăvara - toamna. Insula Sacalin, în forma de semilună, alcătuită din nisip amestecat cu cochilii, săracă în vegetale de sărătură, reprezintă zona cea mai importantă de nidificare, premigrație și migrație, un cartier de iernare pentru numeroase specii, circa 100, din care 14 specii cuibăresc aici.

13. Periteasca - Leahova (4.125 ha). Zona Periteasca-Leahova este situată în zona sudică a rezervației¹⁴. Situată în complexul lagunar Razim-Sinoe, zona reprezintă un mozaic de grinduri ușor halofile și lacuri puțin adânci, aflate într-un proces de continuă îndulcire după închiderea Gurii Portița și consolidarea plajei litorale. Caracteristicile sunt biocenozele dezvoltate pe nisipurile uscate ale grindurilor, pe nisipurile scaldate de apele mării sau ale lacului Razim, precum și biocenozele adaptate la variații mari ale salinității. Este o zonă predilectă pentru cuibăritul speciilor limicole, a califarilor (insula Bisericuța), cât și pentru laridae și sternidae (grindurile halofile). Important refugiu de popas și hrănire pentru oaspeții

¹³ Zona este delimitată la nord-est de bratul Sfintu Gheorghe, de la km 5 până la insulele Sacalin, ocolind prin est și sud insulele Sacalin, până la extremitatea lor sud-vestică, la sud-vest, de o linie convențională între extremitatea sud-vestică a insulelor Sacalin până la zona Mocirla și în continuare de tarimul marin, până la cherhanaua Perisor, la vest de canalul Perisor, de la cherhanaua Perisor până la confluența cu canalul Tarita. Limita nord-vestică este reprezentată de canalul Tarita, până la confluența cu canalul Crasnicol, de canalul Crasnicol până la confluența cu canalul Palade, de canalul Palade până la confluența cu canalul Buhaz, de canalul Buhaz până la confluența cu canalul Buhaz-Zaton și de canalul Buhaz-Zaton până la confluența cu bratul Sfintu Gheorghe, ocolind pe la est platforma cherhanalei.

¹⁴ Zona este delimitată la nord-est de canalul Periteasca, între Marea Neagră și Lacul Razim, la nord, de lacul Razim, de la canalul Periteasca până la insula Bisericuța inclusiv, la vest, de lacul Golovita de la insula Bisericuța până la Gura Portiței, la sud și sud-est, de gârla Portița și țărmul Mării Negre, între cherhanalele Portița și Periteasca, exclusiv cele două cherhanale și campingul Portița.

de iarnă cât și pentru alte specii (îndeosebi în timpul migrației de toamnă). De asemenea, este refugiul preferat în migrația diurnă pentru populație găștei cu gât roșu pe durata popasului în Dobrogea. Insula Bisericiuța (insula stâncoasă, avanpost al reliefului predeltaic) domină, alături de capul Doloșman, peisajul dintre lacurile Razim și Golovița.

14. Capul Doloșman (125 ha). Este reprezentată de extremitatea estică a promontoriului Doloșman din apropierea localității Jurilovca cuprinzând amplasamentul ruinelor cetății greco-romane Argamum (sec. V î.e.n.) și zona de abrupt a falezei acestui promontoriu, până la priza stației de pompare pentru irigații Sălcioara. Această zonă este importantă pentru conservarea vegetației xerofite, pentru cuibăritul lastunului mare (Apus), pietrarului negru, precum și pentru protecția dihorului pătat și a șarpelui rău și a șarpelui de apă. Zona are și importanță arheologică, existând aici vestigii ale vechilor civilizații.

15. Grindul Lupilor (2.075 ha). Zona Grindul Lupilor este situată în partea de sud a rezervației¹⁵. Datorită poziției sale, între lacurile Razim și Sinoie, având cotele reliefului reduse (0,5-1,5 m altitudine) și o vegetație specifică solurilor nisipoase de origine marină, zona reprezintă un important refugiu de cuibărit și hrănire a pasărilor. Îndeosebi în perioada migrației de toamnă, zona devine o impresionantă concentrare a faunei ornitologice și, în special, a oaspeților de iarnă (gâște, rate), deoarece în lacul Sinoie apa este mai sărată la sud de grindul Lupilor decât la nord, spre Razim. Datorită cotelor reduse și a condițiilor favorabile, zona are și o mare importanță pentru reproducerea naturală a peștilor din speciile: crap, șalău, plătica etc.

16. Istria-Sinoie (400 ha). Zona Istria-Sinoie este amplasată în partea sud-vestică a rezervației, în extremitatea nord-estică a grindului Saele și cuprinde promontoriul constituit din șisturile verzi pe care este situat ansamblul arheologic Histria și o porțiune din grindul Saele, situată între șoseaua Cetatea Histria-Satul Nuntași și partea estică a grindului Saele având o lungime spre sud de circa 6 km și o lățime cuprinsă între 1.300 m spre nord și 300 m spre sud.

În zona există o mare varietate de specii de păsări: califarul alb (*Tadorna tadorna*), rate, gâște etc., uneori apărând și specii noi pentru țara noastră. Zona prezintă și o valoare arheologică deosebită. Cetatea Histria a fost înființată în anul 657 î.e.n. de grecii din Milet datorită, printre altele, și bogăției în pește a acestei zone.

17. Grindul Chituc (2.300 ha). Zona grindul Chituc este situată în extremitatea sudică a rezervației¹⁶. Zona este valoroasă pentru configurația

¹⁵ Zona este delimitată la nord-vest de lacul Zmeica, la est, sud și sud-vest, de lacul Sinoie, la vest, de canalul 2, la nord, de lacul Golovița.

¹⁶ Zona cuprinde partea nordică, cea mai recentă parte (în formare) a grindului cu același nume, cel mai mare grind care fragmentează sau delimitează complexul lacustru Razim-Sinoie. Este formată dintr-o aglomerare de lacuri mici, delimitată la nord-est de borna hidrografică 13, la sud de borna

morfologica caracterizată de succesiunea de cordoane, dune și lacuri, cu predominanța acestora din urmă, orientate pe o direcție piezișă pe linia actuală a țărmului și având o dispoziție în evantai. Vegetația este caracteristică zonelor litorale cu sol nisipos sărăturat. Are importanță în migrația păsărilor și pentru iernatul acestora, apele salinizate din zona înghețând la temperaturi mai joase.

18. Lacul Rotundu (228 ha). Lacul Rotundu este situat în complexul lacustru Somova-Parches, în partea vestică a complexului¹⁷. Lacul Rotundu este un lac tipic de lunca din zona inundabilă a Dunării, complexul lacustru Somova-Parches fiind ultima zonă de acest fel neafectată de îndiguiri. Zona lacului Rotundu prezintă interes deosebit, fiind reprezentativă pentru studiul și conservarea biocenozelor adaptate la amplitudini mari ale unde de viitură, precum și pentru reproducerea ciprinidelor.

19. Lacul Potcoava (652 ha). Cuprinde zona dintre lacurile Babintii Mari, Babintii Mici și Potcoava, inclusiv lacul Potcoava¹⁸. Din punct de vedere ecologic, zona se caracterizează prin existența unei colonii mixte de stârci și țigănuși, egrete și cormorani mici. Constituie un loc de cuibărit pentru stîrcul pitic, buhaiul de balta, rata peștrită, rata cu ciuf, corcodelul cu gât roșu, codalbul etc., precum și loc de hrănire pentru fundac, corcodel, cormoran mic, stârc, egretă, rata lingurar, soim dunărean etc. Zona constituie, de asemenea, loc de refugiu pentru vidre, nurci, hermeline și mistreți. Fauna piscicolă este reprezentată de o serie de specii periclitate - caracuda, linul.

20. Lacul Belciug (110 ha). Ca delimitare, zona cu regim de protecție integrală lacul Belciug este situată în insula Dranov, în ultima meandă a brațului Sfintu Gheorghe (km 20 - km 25) și cuprinde lacul propriu-zis, în limitele malurilor, la nivelurile maxime ale Dunării. Datorită izolării și adâncimii mari, circa 7 m, lacul constituie un loc deosebit de favorabil pentru conservarea unor specii ale faunei piscicole în pericol de dispariție (caracuda, lin, văduvita). S-au creat ecotipuri de pești. Zona este, de asemenea, și un important loc de hrănire pentru numeroase specii ale faunei ornitologice, reprezentate de stârci, egrete, rate etc. În stufărișurile înconjurătoare s-a semnalat cuibăritul cocorului, specie amenințată cu dispariția.

hidrografică 10. Limita sud-vestică este dată de o linie convențională între borna hidrografică 10 și malul lacului Sinoie, la circa 1,5 km sub punctul Chituc Sinoie. Limita nord-vestică este lacul Sinoie iar limita sud-estică este drumul de acces la cherhanaua Periboina, paralel cu țărmul Marii Negre, între bornele hidrografice 10 și 13.

¹⁷ Această zonă este delimitată la est de lacul Telincea, la sud de horștul dobrogean, la vest de lacul Saun, iar la nord, de limita nordică a lacului Rotundu.

¹⁸ Zona este situată între lacurile Gorgova și Obretinul Mic, limita nordică fiind paralelă cu brațul Sulina. La est, limita, este reprezentată de zona de zăvoaie și mlaștini situate pe limita estică a lacului Potcoava, la sud, de limita lacului Potcoava, iar la vest, de limita lacurilor Barbintii Mari și Barbintii Mici.

21. Zone tampon cu regim diferențiat de protecție, în care se pot desfășura unele activități umane. În prezent, potrivit legii zonele tampon de pe teritoriul rezervației cuprind suprafețe de teren sau ape ce înconjoară zonele cu regim de protecție integrală. Zonele tampon prezintă caracteristici biologice apropiate de cele ale zonei pe care o înconjoară, îndeplinind funcția de limitare a impactului activităților umane asupra zonelor cu regim de protecție integrală. Declararea unei suprafețe ca zonă tampon aferentă unei zone cu regim de protecție integrală se realizează prin actul de declarare a zonei cu regim de protecție integrală căreia i se asociază.

Pe teritoriul zonelor tampon se pot desfășura, pe baza autorităților emise de Administrația rezervației, următoarele activități: a) valorificarea resurselor vegetale prin aplicarea de tehnologii nepoluante; b) practicarea pescuitului industrial cu mijloace și tehnologii tradiționale; c) pășunatul animalelor; d) practicarea turismului ecologic; e) realizarea de activități de cercetare științifică a fenomenelor deltaice; f) realizarea de filme.

Accesul în zonele tampon și practicarea activităților prevăzute la art. 33 se vor face în baza autorizației de valorificare a resurselor zonei, emisă de Administrația rezervației. Pentru practicarea activităților autorizate în aceste zone, beneficiarul autorizației va plăti o taxă stabilită conform prevederilor art. 11 din Legea nr. 82/1993 privind constituirea Rezervației Biosferei "Delta Dunării".

Zonele tampon au fost stabilite în jurul zonelor cu regim de protecție integrală. Ele ocupă o suprafață totală de 223 300 ha (38,5% din suprafața rezervației) și au fost desemnate pentru atenuarea impactului antropoc asupra zonelor protejate și sunt în număr de treisprezece: 1. Matița-Merhei-Letea (22.560 ha). Protejează zonele cu regim de protecție integrală Rosca-Buhaiova, Padurea Letea și Lacul Raducu¹⁹; 2. Sontea (12.500 ha). Protejează zona cu regim de protecție integrală Lacul Nebunu²⁰; 3. Caraorman (13.830 ha). Protejează zonele cu regim de protecție integrală Padurea Caraorman și Arinisul Erenciuc²¹; 4. Lumina - Vatafu (13.460

¹⁹ Zona este delimitată astfel: la est, limita vestică a amenajării piscicole Popina, până în dreptul localității Sfiștofca; la sud, limita de nord a localității Sfiștofca, drumul de legătură între aceasta și localitatea C.A. Rosetti, limita de nord a localității C.A. Rosetti, drumul de legătură între aceasta și localitatea Letea, pe limita de nord și de est a acestei localități, apoi malul drept al canalului Magearu până la Dunarea Veche, pe malul drept al acestuia, până la canalul Bogdaproste și pe acesta, ocolind pe la sud zona lacustră Bogdaproste - Trei Iezere - Covaliova până la canalul Eracle; la vest, canalul Eracle, gârla lui Iacob, canalul Bahrova, canalul Pardina, până la canalul Radacinoasele, malul dinspre amenajare al canalului amenajării piscicole Chilia până la bratul Cernovca; la nord, brațul Cernovca până la gârla Sulimanca, pe la sud de localitatea Periprava până la pepiniera piscicolă Popina.

²⁰ Zona este delimitată astfel: la nord, bratul Chilia, pe malul sau drept, de la confluența cu canalul M 36 până la intrarea în canalul ocolitor Stîpoc, canalul adiacent digului de sud al incintei Pardina și amenajarea piscicolă Stîpoc până la canalul Razboinita; la est, canalul Razboinita; la sud, gârla Sontea, limita nordică a lacului Furtuna, canalul Corciovata, gârla Papadia, limita de nord a incintei Papadia, canalul Arhipenco, limita de nord a localității Ilgani de Sus și a pădurii adiacente bratului Sulina și brațului Tulcea până la canalul M 36; la vest, canalul navigabil M 36.

²¹ Zona are următoarea delimitare: la nord, canalul Litcov până la canalul navigabil Crisan-Caraorman; la est, canalul Crisan-Caraorman, limita vestică a localității Caraorman, limita estică a complexului de grinduri nisipoase Hrusca-Porotca până la brațul Sfintu Gheorghe; la sud, malul

ha). Protejează zona cu regim de protecție integrala Vatafu-Lungulet²²; 5. Dranov (21.760 ha). Protejează zonele cu regim de protecție integrala Sacalin-Zatoane și lacul Belciug²³; 6. Saraturi-Murighiol (5 ha). Protejează zona cu regim de protecție integrala cu același nume și este formată dintr-o banda având lățimea de 10 m în jurul lacului; 7. Lacul Rotundu (1.240 ha). Protejează zona cu regim de protecție integrala Lacul Rotundu²⁴; 8. Insula Popina²⁵ (260 ha). Protejează zona cu regim de protecție integrala cu același nume și cuprinde o banda ce înconjoară insula spre lacul Razim, având o lățime de circa 500 m distanță de malul insulei. 9. Capul Doloșman (28 ha). Protejează zona cu regim de protecție integrala cu același nume²⁶; 10. Zmeica-Sinoie (31.510 ha). Protejează zonele cu regim de protecție integrala grindul Lupilor, Istria-Sinoie și grindul Chituc²⁷; 11. Lacul Potcoava (2.937 ha). Protejează zona cu regim de protecție integrala cu același nume²⁸; 12. Periteasca-Leahova (210 ha). Protejează zona cu regim de protecție

stâng al brațului Sfintu Gheorghe și al canalelor de rectificarea acestuia, până la gârla Perivolovca; la vest, gârla Perivolovca-Isacova până la canalul Litcov.

²² Are următoarea delimitare: la nord, limita nordică a lacului Iacob, canalul Litcov-Imputita și gîrla Imputita - malul de nord pînă la canalul Busurca; la est, canalul Roșu-Imputita, limita de nord a lacului Roșu, canalul Puiu-Roșu, limitele de est-nord-vest ale lacului Puiu, canalul Caraorman cu ocolirea A.P. Caraorman prin est, până la canalul nou Crisan-Caraorman; la vest, limita de vest a lacului Iacob.

²³ Zona are următoarea delimitare: la nord-est, malul drept al brațului Sfintu Gheorghe, de la gura canalului Dranov și al canalelor de rectificarea a brațului Sfintu Gheorghe până la canalul Buhaz-Zaton și apoi, în continuare, incluzând Ostrovul Mare, până la Marea Neagra zona de tampon marină; la sud, canalul Buhaz-Zaton, canalul Buhaz, canalul Palade, canalul Crasnicol, canalul Tarita până la canalul Perisor; la vest, canalul Dranov până la priza cu bratul Sfintu Gheorghe.

²⁴ Are următoarea delimitare: la nord, limita sudică a pădurii de pe malul drept al Dunării până la cherhana (gârla nouă); la est, gârla nouă și limita de est a ghiolului Saun; la sud și vest, contactul Podișului Dobrogean cu zona palustra Saun până la limita sudică a pădurii.

²⁵ Istoricul grec Ptolemeu menționează prezența insulei Eucon într-o descriere a unei lupte a romanilor cu geto-dacii în golful Helmyra (Halmyris după Plinius). După unele păreri, această insulă este de fapt actuala Insulă Popina, aflată în perimetrul lagunar Razim, care atunci era o lagună, iar Delta Dunării se afla în fazele primare (incipiente) ale formării sale. Tot litoralul de la Lacul Sinoe și până la Insula Popina din nordul lacului Razim a fost vatra de formare și evoluție a civilizației neolitice de tip Hamangia (5000-3000 înainte de Hristos).

²⁶ Zona are următoarea delimitare: la nord-est, zona cu regim de protecție integrala Capul Doloșman; la sud, malul lacului Razim; la vest, drumul de exploatare amplasat pe dealul Doloșman.

²⁷ Zona se delimitează astfel: la nord, limita lacului Ceamurlia spre Podișul Dobrogean până la lacul Golovita, apoi o linie curba pînă la grindul Zmeica, de-a lungul acestuia pînă în grindul Lupilor și apoi pe latura dinspre nord acestuia pînă la litoralul Marii negre; la est, litoralul Marii Negre până la grindul Plantației (grindul Chituc); la sud, grindul Plantației, limita sudică a lacului Sinoie, plantațiile din zona de nord a localității Vadu, limita sudică a lacului Tuzla; la vest, malul vestic al lacurilor Tuzla-Nuntasi, malul vestic al lacului Istria, zona "Movilele Dese" apoi limita zonelor palustre până la movila Sinoie (punctul "la Stanca") și, în continuare, pe malul vestic al lacului Zmeica și al lacului Golovita (capul Negru) și malul vestic al lacului Ceamurlia până în dreptul localității Ceamurlia de Jos.

²⁸ Zona are următoarele limite: la nord, malul drept al brațului Sulina; la est, canalul Malafeica; la sud, canalul Litcov, de la confluența cu canalul Malafeica la gârla Babinti; la vest, gârla Babinti până la bratul Sulina.

integrala, cu același nume²⁹; 13. Zona tampon marina (103.000 ha) Cuprinde zona dintre țărmul Marii Negre și izobata de 20 m. Limita de nord a zonei este bara Sulina, iar cea de sud este reprezentată de o linie paralela cu Paralela, cu baza în grindul Chituc, în dreptul extremității de sud a lacului Sinoie ce întâlnește izobata de 20 m.

22. Zone economice în care se pot desfășura activități tradiționale. De-a lungul istoriei, populația din Delta Dunării a avut activități tradiționale. Datorită climatului său blând, al bogățiilor naturale și al așezării sale geografice, oamenii au fost atrași de Delta Dunării încă din cele mai vechi timpuri, având importanță economică, politică și strategică. Accesul la Dunăre și la mare a însemnat că regiunea a fost și este un centru comercial major și o răscruce pentru migrația umană. Tot terenul înalt din deltă conține dovezi ale migrației umane. Multe dintre orașele perioadei romane au fost localizate de-a lungul brațului Dunării, la sud, cum ar fi: Noviodunum (Isaccea), Talamonium (Nufăru), Aegyssus (Tulcea), Salsovia (Mahmudia). Pe durata tulburărilor din perioada post-romană și bizantină, au avut loc mișcări ale populațiilor către regiunea deltei și au apărut societăți organizate distinctiv. Situația s-a îmbunătățit progresiv astfel că până în secolul al X-lea au început să apară menționări privind activitățile comerciale și de pescuit în porturile Sulina, Periprava și Vicina (localizare necunoscută în prezent, dar este considerat ca fiind primul oraș apărut în România). Din cele circa 80 de orașe existente între secolele X — XV, doar Enisala și Nufăru se află pe locațiile originale. Ca urmare a războiului dintre Rusia și Turcia, pe perioada secolelor XVIII — XIX, perioadă în care regiunea deltei a fost sub administrare rusească până în 1856 și după aceea sub ocupația turcilor până în 1878, aproape toate dovezile privind așezările anterioare au fost distruse. După războiul Crimeii (1854 - 1856), au fost reconstituite cele mai mari orașe din deltă: Chilia și Sulina. Sulina, în special, s-a bucurat de o revigorare economică și culturală importantă între anii 1856 - 1940 care, în ciuda mărimii sale mici, i-a dat un caracter unic între localitățile deltei, urme care se mai văd și astăzi sub forma farului vechi, a bisericii și a câtorva dintre clădirile mai vechi. Tulcea a început să înflorească după 1860 spre a deveni centru comercial și administrativ al regiunii.

Cartierele sale vechi³⁰ au multe clădiri frumoase cu un caracter aparte dat de așezarea pe aceste meleaguri a grupurilor etnice semnificative de turci, greci, ruși, ucraineni, germani, fiecare cu propriile obiceiuri și practici religioase. Această diversitate de cultură este reflectată asemănător și în localitățile din interiorul și din jurul deltei. Infrastructura - fizică și socială, este slab dezvoltată în deltă datorită dificultăților de transport și de comunicație. Până în 1970, populația a crescut, atingând un maxim de 21.657 locuitori, după această dată înregistrându-se un

²⁹Zona se delimitează astfel: la est, malul estic al canalului Periteasca, de la lacul Razim la tarmul Marii Negre; la sud, zona tampon marina; la vest și nord, o banda având lățimea de circa 100 m spre lacul Golovita și spre lacul Razim până la canalul Periteasca.

³⁰ Delta Dunării este zona cu indicele de urbanizare cel mai scăzut din România (4° o) și cu cea mai mică densitate a populației (0,05 locuitori/ha). De-a lungul secolelor de existență, populația deltei a dezvoltat activități economice tradiționale specifice acestei zone.

fenomen de continuă descreștere, până în 1992, când s-a înregistrat o populație de circa 15.000 de locuitori. Majoritatea populației din cele 24 de localități rurale și din orașul Sulina este de origine română (79%), restul fiind dominat de două grupuri etnice majore: ucraineni și ruși-lipoveni. Astăzi, zonele economice cuprind teritoriul rămas din rezervație după delimitarea zonelor cu regim de protecție integrală și a zonelor tampon aferente acestora. În cadrul zonelor economice se desfășoară activități economico-sociale în concordanță cu normele de protecție și conservare a valorilor patrimoniului natural al rezervației.

În zonele economice ce cuprind terenurile aflate în domeniul privat sau public de interes local sau județean se pot desfășura, cu autorizația de valorificare sau autorizația de mediu emise de Administrația rezervației, următoarele activități:

a) toate genurile de activități economice și sociale desfășurate în intravilanul localităților cuprinse pe teritoriul rezervației; b) practicarea agriculturii și creșterii animalelor de către persoanele fizice și juridice, deținătoare de terenuri agricole în proprietate, arendate sau obținute prin contracte de concesiune; c) practicarea pisciculturii în amenajările piscicole de către societățile comerciale, persoanele fizice sau juridice deținătoare de amenajări piscicole; d) executarea de lucrări de construcții-montaj și de obiective de investiții de către societăți comerciale specializate; e) practicarea silviculturii și exploatarea masei lemnoase în amenajările silvice de către societățile comerciale, persoanele fizice sau juridice; f) practicarea de activități prestatoare de servicii care deservește activitățile economice sau sociale ale persoanelor fizice sau juridice; g) practicarea activităților de prestații în turism și de agrement de către persoanele fizice sau juridice; h) orice alte activități care nu pun în pericol conservarea patrimoniului natural al rezervației.

În zonele economice³¹ care cuprind domeniul public de interes național se desfășoară activități de valorificare a resurselor naturale regenerabile, în limitele de suport ale ecosistemelor naturale, după cum urmează: a) valorificarea faunei acvatice prin pescuit industrial și sportiv; b) valorificarea resurselor forestiere și ale produselor accesorii; c) valorificarea vegetației acvatice (stuf, papura, alte specii); d) valorificarea produselor cinegetice; e) valorificarea potențialului melifer al florei spontane; f) valorificarea ciupercilor; g) pășunatul animalelor, recoltarea finului și a altor furaje.

³¹ Zonele economice acoperă o suprafață totală de 306 100 ha (52,8% din suprafața rezervației). Ele cuprind terenuri aflate în regim liber de inundație, terenuri îndiguite pentru folosință agricolă, piscicolă și silvică și terenuri pe care sunt amplasate așezări umane.